

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

556

Vragen van het lid **Sjoerdsma** (D66) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Economische Zaken over *de geschillenbeslechting tussen Zimbabwe en Nederlandse ondernemers* (ingezonden 23 oktober 2013).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) mede namens de Ministers van Buitenlandse en Economische Zaken (ontvangen 19 november 2013)

Vraag 1

Herinnert u zich de kabinetsreactie van 19 februari 2010 op de brief die de Kamer ontving van Dutch Small Investors Association (DSIA) over Nederlandse ondernemers in Zimbabwe?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3 en 4

Welke resultaten heeft Nederland geboekt via de hoofdlijnen diplomatieke druk, internationale aandacht, informatie inwinnen en dialoog met de gedupeerde investeerders en de aanstelling van een gezant?²

Kunt u een overzicht geven van de huidige stand van zaken omtrent de geschillenbeslechting tussen Zimbabwe en Nederlandse ondernemers naar aanleiding van de onteigening van bezit van Nederlandse ondernemers in de periode 2001–2002?

Wat doet u op dit moment om dit geschil tot een oplossing te brengen?

Wanneer wordt hier een oplossing in verwacht?

Antwoord 2, 3 en 4

Zimbabwe is in 2009 door een arbitrage-tribunaal, opgericht onder auspiciën van het ICSID van de Wereldbank (*International Centre for the Settlement of Investment Disputes*), veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan elf Nederlandse boeren, die zich na de periode van het witte minderheidsregime van Rhodesië in Zimbabwe hebben gevestigd en zijn getroffen door landonteigeningen. Zimbabwe zal deze bindende uitspraak en de bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomst (IBO) tussen Nederland en

¹ Documentnummer 2010D09732

² Kamerstuk, 25 074, nr. 170

Zimbabwe, op basis waarvan de uitspraak is gedaan, moeten respecteren. Zimbabwe heeft eerder aangegeven, bij monde van toenmalig minister van Financiën Biti, gehoor te willen aan de uitspraak. Ondanks herhaaldelijk contact op verschillende niveaus heeft de Zimbabweaanse belofte om een betalingsvoorstel te doen nog geen gevolg gekregen. De investeerders kunnen proberen om genoegdoening af te dwingen door beslag te leggen op (buitenlandse) vermogensbestanddelen van Zimbabwe.

De DSIA-zaak is een prioritair dossier in de Nederlandse relatie met Zimbabwe, voor zowel het kabinet als de Nederlandse ambassade in Harare. Op grond van de investeringsbeschermingsovereenkomst oefent de Nederlandse overheid politieke druk uit op de Zimbabweaanse overheid om over te gaan tot betaling van de openstaande compensatie. De Nederlandse inzet kent drie invalshoeken: bilateraal met de Zimbabweaanse overheid, bij internationale fora en door te assisteren bij dialoog tussen de Nederlandse boeren en de Zimbabweaanse overheid via een speciale gezant. Internationaal draagvlak voor de Nederlandse opstelling is van groot belang. Waar mogelijk trekt Nederland samen op met landen met vergelijkbare zorgen. Ook nu president Mugabe is herkozen en er een nieuw kabinet benoemd is, zal Nederland zich hiervoor blijven inzetten.

Onlangs is de kwestie aan bod gekomen tijdens een onderhoud tussen de nieuwe Nederlandse ambassadeur in Harare en President Mugabe. De ambassadeur heeft hierop een persoonlijk onderhoud aangevraagd met de meest betrokken ministers uit het nieuwe kabinet van Zimbabwe. Afhankelijk van deze gesprekken wordt bepaald welke interventies wenselijk zijn.

Nederland zal op gepaste momenten zowel openlijk als in marge aandacht blijven vragen voor deze erkende claim van de Nederlandse investeerders.

Vraag 5

Vindt u dat de problematiek via de route van het International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID) dient te verlopen, of via arbitrage op basis van de Investeringsbeschermingsovereenkomst (IBO)? Hoe verhoudt de nadruk op «mediatie» in vreedzame geschillenbeslechtingen zich met een ICSID-procedure?

Antwoord 5

Arbitrage op basis van de IBO, onder auspiciën van ICSID, heeft reeds plaatsgevonden. Als resultaat daarvan is Zimbabwe veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding (zie het antwoord op vraag³).

De investeringsbeschermingsovereenkomst (IBO) tussen Nederland en Zimbabwe schrijft voor dat partijen bij een dispuut in eerste instantie op een «vriendschappelijke» manier tot een oplossing moeten komen. Wanneer dat niet lukt binnen zes maanden, kan het geschil, indien de investeerder dit wenst, worden ingediend bij ICSID, waarbij tot een schikking wordt gekomen via zogenaamde «verzoening» (*conciliation*) of arbitrage.

Vraag 6

Klopt het dat KLM weer naar Zimbabwe vliegt, dat Nederland ontwikkelings-samenwerking met Zimbabwe heeft hervat en dat Nederland investeerders aanmoedigt om in Zimbabwe zaken te doen? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot de onopgeloste compensatie van Nederlandse ondernemers wier bezittingen onteigend werden?

Antwoord 6

Er is geen sprake van hervatting van ontwikkelingssamenwerking met Zimbabwe.

Als een Nederlands bedrijf zich aandient bij de Nederlandse ambassade in Harare, geeft deze een objectief beeld van de kansen en risico's van ondernemen in Zimbabwe, de bescherming van investeringen is daar een belangrijk onderdeel van. Het is de afweging van de bedrijven zelf om al dan niet in een land te investeren. Dat geldt ook voor KLM, dat naar Zimbabwe vliegt.

³ Kamerstuk, 25 074, nr. 170